

Yerel Yönetimlerin Avrupa Birliği Müktesabatına Uyum Süreci

Hasan Aziz

Sayın Oturum Başkanım, Değerli Konuklar,
Konuşmama başlamadan önce bu konferansı düzenleyen Türkiye Belediyeler Birliği ve Konrad Adenauer Vakfına beni davet ettikleri için şahsım ve Bulgaristan Belediyeler Birliği adına teşekkür etmek istiyorum. Ayrıca, Kırcalı Belediye Başkanı ve Bulgaristan Belediyeler Birliği Başkan Yardımcısı olarak aranızda bulunmaktan dolayı duyduğum mutluluğu bu vesile ile ifade etmek istiyorum.

Sunumumun konusu, Yerel Yönetimlerin Avrupa Birliği Müktesabatına Uyum Süreci ve Kırcalı Belediyesinin bu alanda yapmış olduğu uygulamalar. Tahmin ediyorum, öğle yemeğinden sonra AB müktesabatı ile ilgili bir sunuma iştirak etmek size pek cazip gelmiyordur. Bu nedenle, konuşmamın başında bir hususu belirtmem yerinde olacağı kanaatindeyim. Benim sunumum, AB müktesabatının teorisini tanıtmaktan ziyade Kırcalı belediyesinin AB üyelik süreci içerisinde yapmış olduğu faaliyetleri ve uygulamaları kapsamaktadır.

Size öncelikle, Bulgaristan'ın AB'ye üyelik süreci hakkında bazı kısa notlar aktarmak istiyorum. Bildiğiniz gibi, demir perdenin yıkılmasından sonra Bulgaristan 1989 senesinde demokratik bir yönetim sistemine kavuşmuştur. Bulgaristan'ın AB'ye üye olma süreci de 22 Aralık 1990 yılında Bulgaristan Büyük Millet Meclisinin Avrupa Birliğine başvurma kararıyla başlamıştır. 27 Ekim 1993 yılında ise Avrupa Birliği Parlamentosu Bulgaristan'ın aday ülke statüsünü onaylamıştır.

1 Şubat 1995 yılında Avrupa Birliği Parlamentosunun kararı devreye girmiş ve 4 yıl sonra 1999 yılında Bulgaristan hükümeti Avrupa Birliği üyeliği için ulusal strateji planını kabul etmiştir. 2000 yılında Helsinki Avrupa Birliği Hükümetler Arası Konferansında Bulgaristan'ın müzakerelere başlama kararı alınmış ve 4 yıllık bir sürecin sonunda 31 başlık altında müzakereler tamamlanmıştır. 1 yıl sonra, 15 Nisan 2005 yılında Avrupa Birliği Parlamentosu Bulgaristan'ın AB üyeliğini onaylamıştır. Hemen ardından da 25 Nisan 2005 yılında Lüksemburg'da Bulgaristan ve Romanya'nın Avrupa Birliğine 1 Ocak 2007 yılında katılması için resmi antlaşma imzalanmıştır.

Size Bulgaristan'ın AB üyelik süreci ile ilgili bazı kronolojik bilgiler verdikten sonra tekrar esas konumuz olan yerel yönetimlere ve AB müktesabatına dönmek istiyorum.

Avrupa Birliği'nde tek bir yerel yönetim sistemi yoktur. AB, yerel yönetimlerin örgütlenme tarzı ve görev ayrımı gibi yerel yönetim sistemine ilişkin konularda üye ülkelere herhangi bir yaptırımda bulunmaz. Bu nedenle üye ülkelerin yerel yönetim sistemlerinde farklılıklar bulunmaktadır.

Bulgaristan'da yerel yönetimler, belediye başkanlarıyla aynı seçimlerde seçilen belediye meclisleri tarafından oluşur. Belediye başkanları, belediye meclisine hesap verir konumdadır. Bulgaristan içerisindeki tüm köyler ve mezralar bir belediyeye bağlıdır ve köy nüfusunun tamamı bağlı buldukları belediye seçimlerinde oy kullanmaktadırlar. Bu bağlamda, Bulgaristan da belediyeler hizmet verme açısından köy şehir ayrımı yapmamaktadırlar.

Bu arada, Bulgaristan yerel yönetimler konusunda bazı istatistiksel bilgiler vermek yerinde olacaktır. Bulgaristan'da bugün itibarı ile 28 bölge, 264 tane belediye ve 5336 köy mevcuttur. Başkanı olduğum Kırcalı belediyesi Kırcalı bölgesinin valilik merkezidir ve bölgemizde toplam 7 tane belediye vardır. Ayrıca, ilave etmek isterim ki Kırcalı etnik açıdan spesifik bazı özelliklere sahiptir. Kırcalı'de yaşayan etnik gruplara baktığımızda

%55-57 Türk ve Müslümanlar, %40-42'ye kadar Bulgar ve Hıristiyanlar ve diğer bazı küçük etnik gruplardan oluştuğu görülmektedir.

Bildiğiniz gibi, AB fonlarının kayda değer bir bölümü yerel ve bölgesel yönetimlerin daha iyi çalışabilmeleri için ayrılmıştır. Ben sizlere konuşmamın bu bölümünde, PHARE, ISPA, SAPARD, Toplum programları ve girişimleri konusunda bazı kısa bilgiler aktarmak istiyorum. PHARE programı sınır ötesi işbirliği projeleri ile ekonomik ve sosyal yakınlaşma alanında geliştirilen projelere finansal destek sağlamaktadır. PHARE bütçesi her yıl AB ile Bulgaristan arasında yinelenen anlaşmalar ile belirlenmektedir. Örneğin 2001 yılında Bulgaristan'a 52.154.000 Euro bütçe ayrılmıştır. 2002'de bu rakam yaklaşık 94.000.000 Euro olmuştur. Trend bütçenin her yıl artması yönündedir.

Bulgaristan için PHARE Sınır Ötesi İşbirliği kapsamında Türkiye, Yunanistan, Romanya, Sırbistan ve Makedonya ile ortaklaşa proje yürütmek olanağı mevcuttur. Sınır Ötesi İşbirliği projelerin temel amacı komşu ülkeler arasındaki farklılıkları azaltmaktır.

ISPA programı altyapı yatırım ve çevre koruma alanında üretilen projelere finansal destek sağlamaktadır. 2000 - 2006 yıllarını kapsayan 6 yıllık bir dönem için Avrupa Birliğine aday ülkeler için yaklaşık 1 milyar Euro bütçe ayrılmıştır.

SAPARD temel olarak tarımı desteklemek için oluşturulan bir programdır. Aday ülkeler için ayrılmış olan toplam bütçe 520 milyon Euro'dur. Bulgaristan her yıl bu fon kapsamında 52 ve 55 milyon Euro arasında finansal destek almaktadır. Tabii, bu desteği alabilmeniz bazı kriterleri karşılıyor olmanıza bağlıdır. SAPARD programı kapsamında belediyelerin de proje üretmesi mümkün. Sunumumun sonunda Kırcaali belediyesi olarak AB komisyonuna SAPARD programı kapsamında sunmuş olduğumuz projeden bahsedeceğim. Toplum programları ve gelişimleri alanında geliştirilen projeler kültür, eğitim ve sosyal faaliyetlerle ilgilidir. Üretilen projeler için AB fonlarından finansal destek almak söz konusudur. Ancak bu destek kısmidir ve proje bütçelerinin bir bölümü devlet veya belediyeler tarafından sağlanmaktadır.

Yeri gelmişken bir konuya daha değinmek istiyorum. Bahse konu olan Phare, Ispa ve Sapard programları arasında eşgüdüm sağlamanız kaydıyla proje bazında hepsinden finansal destek almanız mümkün. Örneğin, ISPA fonlarından yararlanarak gerçekleştirdiğiniz bir proje için tamamlanmamış kısımlar var ise, PHARE programından geri kalan kısımları tamamlamanız söz konusudur. Aynı şekilde, SAPARD kapsamında gerçekleşen bir projenin bazı bölümleri için PHARE programından destek talep edilebilir.

Avrupa Birliği müktesebatının uygulanmasında yerel yönetimlerin rolü nedir?

AB Müktesabatı üye devletlerin uyması gereken kurallar bütününden oluşur. AB Müktesabatı'nda yerel yönetime yönelik ve yerel yönetimlerin uygulamasından sorumlu olduğu yasal düzenlemelerin toplamı 12 başlık altında sınıflandırılabilir. Bu alanlar sırasıyla Çevre, Tüketicinin Korunması, Ulaşım, Güvenlik ve Adli İşbirliği, Enerji Yönetimi, Rekabet Hukuku, Ayrımcılığın Önlenmesi ve Serbest Dolaşım, Sosyal Politika, Kamu İhaleleri, Devlet Yardımları, Yerel Seçimler ve Yerel Vergiler'den oluşmaktadır. Bulgaristan da her bölge, her belediye AB'ye uyum için bir plan ve bölgesel gelişim stratejisi geliştirmek durumundadır. Kırcaali belediyesinin de AB kriterlerini uygulamak üzere 2007 – 2013 yıllarını kapsayan bir strateji ve eylem planı mevcuttur.

Ancak, ben konuşmama söz konusu strateji planını anlatmaktan ziyade yapmış ve yapmakta olduğumuz bazı projelerden bahsederek devam etmek istiyorum.

PHARE programı çerçevesinde hazırlanan 'Daha Temiz Arda Nehri' projesi 710.000 Euro'luk bir bütçeye sahiptir. Proje kapsamında Arda nehrinin Bulgar ve Yunan bölgelerinde sularının kalitesine bağlı problemlerini içeren liste ve eylem planı hazırlanmıştır. Söz konusu plan çerçevesinde bir laboratuvar kurulmuştur ve ilgili

uzmanlar çalışmalarına halen devam etmektedir. Bu proje neticesinde 24 Eylül Arda nehri günü olarak seçilmiştir ve kutlanmaya başlanmıştır.

ISPA programı kapsamında "Kırcaali çöp depolama merkezi" projesi hazırlanmıştır. Belediyemiz bu proje için üç yıldır çalışmaktadır. ISPA tarafından finanse edilen projelerin prosedür işlemleri maalesef çok uzun sürmektedir. Bu proje kapsamında aldığımız finansal destek toplam 14.514.000 Euro'dur. "Kırcaali çöp depolama merkezi" Kırcaali bölgesindeki 7 belediye tarafından ortaklaşa kullanılacaktır. Ayrıca, bölgesel merkeze hizmet edilecek 7 ekleme istasyonunun daha kurulması öngörülmüştür.

Son olarak, çok önem verdiğim son projemizden söz etmek istiyorum. SAPARD programı kapsamında Kırcaali'de "Üreticiler pazarı" oluşturulmasını planlıyoruz. Projemiz hazır vaziyettedir ve AB komisyonunda onay için beklenmektedir. Bu proje için AB fonlarından %50 finansal destek beklemekteyiz. Beklediğimiz finansal destek 6 Milyon Euro'dur. Geri kalan bütçeyi kendi belediye olanaklarımızla tamamlayacağız.

"Üreticiler pazarı" projesi bizim için özel önem arz etmektedir. Kırcaali bölgesinde nüfusun önemli bir kısmı tarım ve tütüncülük ile uğraşmaktadır. Halbuki Avrupa Birliğinin tütün politikasında değişiklikler olmaktadır. Bulgaristan'da bugüne dek her yıl 75-80.000 tona yakın tütün üretiliyordu. Ancak, Avrupa Birliğinin kararına göre Bulgaristan'ın tütün kotası 48.000 tona düşürülmüştür. Bu nedenle tütün üretiminden boşa çıkacak iş gücü için tarım alanında alternatif istihdam yaratmak önem arz etmektedir. "Üreticiler pazarı" projesi bu açığı kapatmayı hedeflemektedir.

Beni sabırla ve dikkatli dinlediğiniz için teşekkür ederim.